

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»**
Кафедра теорії та практики перекладу

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра романо-германських мов і перекладу

МОВА І МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ІV ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

22 березня 2023 р.
м. Полтава

Редакційна колегія:

Шаравара Тамара – проректор з науково-педагогічної роботи і перспективного розвитку Полтавського державного аграрного університету, доктор історичних наук, професор, голова редакційної колегії

Дорогань-Писаренко Людмила – декан факультету обліку та фінансів Полтавського державного аграрного університету, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, кандидат економічних наук, професор

Сизоненко Наталія – завідувач кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету, кандидат філологічних наук, доцент

Дедушно Алла – доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету, кандидат філологічних наук, доцент

Красота Олена – доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету, кандидат економічних наук, доцент

Люлька Вікторія – доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету, кандидат філологічних наук, доцент

Матвієнко Леся – доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету, кандидат педагогічних наук

Мокляк Оксана – доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету, кандидат філологічних наук

Назаренко Марина – старший викладач кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Полтавського державного аграрного університету

Затверджено до друку вченою радою факультету обліку та фінансів Полтавського державного аграрного університету (протокол № 9 від 27.03.2023 р.).

**УДК 81 : Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика : зб.
008 : 316.74** матеріалів IV Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава,
М 74 22 березня 2023 р.). Полтава : ПДАУ, 2023. 306 с.

До збірника ввійшли тези доповідей докторів, кандидатів наук, викладачів, докторантів, аспірантів, студентів, подані до організаційного комітету IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Мова і міжкультурна комунікація: теорія та практика».

У збірнику висвітлено актуальні проблеми репрезентації національно-мовної картини світу; діалогу національних культур (лінгвокультурологічний, лінгвокогнітивний, етнолінгвістичний та літературознавчий аспекти); соціокультурної та психологічної парадигми міжкультурного спілкування, теорії та практики перекладу в контексті міжкультурної комунікації; представлено інноваційні технології викладання української та іноземних мов.

Для науковців, викладачів закладів вищої освіти, аспірантів, докторантів, здобувачів вищої освіти ступенів вищої освіти бакалавр, магістр.

Тексти доповідей публікуються в авторській редакції. За науковий зміст і якість поданих матеріалів, наведені факти та статистичні дані відповідають автори, а також наукові керівники (для студентів та аспірантів).

© ПДАУ, 2023

© Автори статей, 2023

Луцьова Тетяна	
КОНТРАСТ МІЖ НІМЕЦЬКОЮ Й АНГЛІЙСЬКОЮ КУЛЬТУРАМИ В ЕСЕ МАЙКЛА ХОФМАНА ПРО ОТТО ДІКСА: ЛІНГВОКОГНІТИВНИЙ І КОГНІТИВНО-ПОЕТОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ	101
Пашко Станіслав	
АФРИКАНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИЙ ДІАЛЕКТ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	105
Слинько Анна	
ПРОЗА С. МОЕМА В КОНТЕКСТІ АНГЛІЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ	107
Сухіна Яна	
КОНЦЕПТ «ПОДОРОЖ» В АНГЛІЙСЬКОМУ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВІ	110
Таран Анастасія	
THE AUTHOR'S APPROACH IN THE REPRESENTATION PERSONALITIES BY WORK «SHERLOCK HOLMES» BY A. DOYLE	113
Токуєва Наталія	
ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧИЙ КОМПОНЕНТ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ	117
Шевченко Дарина	
ОСНОВНІ СЮЖЕТНІ ЕЛЕМЕНТИ АНТИУТОПІЇ ЗА РОМАНАМИ ЯРОСЛАВА МЕЛЬНИКА «МАША АБО ПОСТФАШИЗМ» ТА «ДАЛЕКИЙ ПРОСТІР»	120

СОЦІОКУЛЬТУРНА ТА ПСИХОЛОГІЧНА ПАРАДИГМИ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Бойко Ярослав	
МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТА ГУМАНІСТИЧНИЙ АСПЕКТИ ДІЛОВОГО СПІЛКУВАННЯ	123
Зима Анна	
ЗНАЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ДИСКУРСУ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	127
Калініченко Анатолій, Россоха Анна	
УЖИВАННЯ ПОНЯТТЯ «ГРОШІ» В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	130
Клиша Олександра	
ЖАРГОНІЗМИ НА ПОЗНАЧЕННЯ НАЗВ ГРОШОВИХ ОДИНИЦЬ	133
Коваль Людмила	
МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЯ	136
Кодлюк Любов	
ВРАХУВАННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ МОТИВАЦІЙНОЇ СФЕРИ	140

3. Клімова А. Дойл А.: Нотатки про Шерлока Голмса. Харків, 2010. 240 с.
4. Савчук М. Коломийська історія Шерлока Голмса. Київ, 2014. 218 с.
5. Doyle A. Sherlock Holmes. Oxford, 2014. 321 p.

ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧИЙ КОМПОНЕНТ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Токуєва Наталія,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна
nataliia.tokuieva@pdaa.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-1840-1382>

Проблеми включення інформації про країну мови, що вивчається, в комунікативно зорієнтоване викладання української мови як іноземної постійно знаходиться в центрі уваги як теоретиків-методистів, так і викладачів-практиків. Перш за все, це пов'язане з реальним інтересом іноземців до України, який в останній час посилюється через те, що принципово змінилася сукупність історичних і соціально-культурних явищ та їх інтерпретація в мовленнєвому спілкуванні носіїв української мови, що, своєю чергою, підвищило актуальність цих проблем. Крім того, надзвичайно сильним та організаційно-продуктивним (навчально-методична література, монографії, збірники наукових праць і тез доповідей учасників науково-практичних конференцій, дисертації та інші наукові розвідки учених тощо) був розвиток лінгвокраїнознавства в теорії та практиці викладання української мови як іноземної.

Матеріали країнознавчого характеру повинні бути актуальними, соціально й культурно значущими, достовірними; містити конкретні й точні назви, дати, імена; відображати жанрову, стилістичну різноманітність. Залежно від теми, етапу роботи та підготовленості іноземних слухачів доуніверситетського мовного курсу чи здобувачів вищої освіти дані матеріали можуть викладатися в формі науково-популярної публікації чи наукової статті; бути презентовані у вигляді інтерв'ю з ученими, відомими діячами культури, політики, освіти, спорту, представниками різних професій тощо; містити офіційні документи (в тому числі й архівні) чи фрагменти з них, уривки художньої літератури.

Матеріали країнознавчої направленості повинні оброблятися таким чином, щоб вони включали лексику, граматичні конструкції, стійкі словосполучення, які будуть зрозумілі іноземним громадянам на даному етапі навчання. Доступність змісту, жанрова та стильова різноманітність надають викладачеві можливість застосовувати різні форми роботи. Так, крім ознайомчого читання, країнознавчі матеріали дозволяють давати іноземцям завдання творчого характеру, як от: порівняти два джерела та знайти нову інформацію; на основі двох текстів скласти один з мінімумом інформації; викласти наукові ідеї чи політичні новини, що містяться в інтерв'ю, у вигляді статті й навпаки, – зміст статті оформити у вигляді інтерв'ю; зіставити викладений матеріал з життєвим досвідом іноземця чи реаліями його країни. Процес навчання стає більш дієвим, коли до нього залучено інформацію, яка має безпосередньо особистісну значимість для іноземних громадян, що сприяє реалізації «діалогу культур» в українській площині, формуванню міжкультурних і міжмовних паралелей, здійсненню певного «діалогу способів мислення (ментальностей)» кількох народів і націй водночас [1, с. 213].

Для іноземних здобувачів вищої освіти доречно розробити серію тематичних занять, що відображають не лише історичне минуле України чи міста, де вони наразі проживають (чи навчаються дистанційно), а й історію створення та розвитку навчального закладу, його місця в історії науки, певної

галузі економіки чи сільського господарства. Серія подібних тематичних занять повинна складатися з декількох етапів: вступна бесіда, робота з текстом, екскурсія до музею закладу вищої освіти, зустріч з ученими вишу. Текст повинен відповідати граматичному матеріалу, що вивчається іноземцями, та для більш глибокого розуміння – містити коментарі до найскладніших граматичних конструкцій та групи завдань (передтекстових, дотекстових, післятекстових).

Отже, використання країнознавчих матеріалів та лінгвокраїнознавчої інформації, представлених у певній системі, забезпечує більш успішне засвоєння іноземцями української мови та позитивну мотивацію до її вивчення; розширює комунікативні можливості; сприяє оптимізації навчального процесу; формує фонові знання з історії та культури України; розвиває інтелектуальні здібності, самостійність мислення, спостережливість, творчість. Крім того, лінгвокраїнознавчий аспект у викладанні української мови іноземцям, як указували дослідники А. Козачук і М. Лісовий, допомагає у вирішенні виховних завдань (виховання толерантності, гуманізму, суспільної активності тощо) та сприяє адаптації іноземних громадян до нового соціально-культурного середовища [2, с. 93].

Джерела та література

1. Суховенко Н. І. Особливості викладання лінгвокраїнознавства як засобу міжкультурної комунікації студентам-іноземцям. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки : тези XI Міжнародної науково-практичної конференції*, м. Харків, 7–8 червня 2007 року. Харків : ХОГО «НЕТ «Екоперспектива», 2007. 239 с.

2. Козачук А. А., Лісовий М. І. Лінгвокраїнознавчий аспект у викладанні української мови як іноземної. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки : тези XIV Міжнародної науково-практичної конференції*, м. Харків, 3–4 червня 2010 року. Харків : ТОВ «ЕДЕНА», 2010. 182 с.